

A Ráday Házban kiállított,
Tök (Pilis vármegye)
református templomából
származó mennyezet-
kazetták színezője

Colouring book featuring
the painted ceiling panels
from the Reformed church
of Tök (Pilis county)
exhibited in the Ráday Ház

A Ráday Ház
**Tök (Pilis vármegye) református
templomából származó mennye-
zetkazettáinak színezője**

The colouring book of the painted
ceiling panels from the Reformed
church of Tök (Pilis county) ex-
hibited in the Ráday Ház

Ősjel ABC és magyarázó szöveg:
Bereczky Zoltán
Színező rajzok: Bóné Anna
Angol szöveg: Répássy Gábor

Ancient symbol primer and explanatory
text: Zoltán Bereczky
Colouring drawings: Anna Bóné

Magánkiadás 2023
ISBN: 978-615-01-7659-8

A régi Pilis vármegyében a töki szent ecclesia ősi református templomát 1900-ban felújították és a kórus aljában megőrzött szuvas mennyezetkazettákat a múzeumba szállították. A Ráday Ház újjáépítéskor az eredeti kazettákat az Egyházkerület hivatali helységeiben és előadótermeiben helyezték el.

In the old county of Pilis, the ancient Reformed church of the Holy Ecclesia of Tök was renovated in 1900. The painted ceiling panels affected by woodworm that had been stored at the bottom of the choir were later transported to the museum. During the reconstruction of Ráday Ház, the original panels were displayed in the offices and lecture halls of the Church District.

Az életfa, világfa ábrázolás részeinek megjelenése a töki mennyezetkazettákon.
Parts of the tree of life, world tree appear on the ceiling panels.

Felvilág: túlvilág Upper world: the other world

Alvilág: eredet, Underworld: origin

Csengersima Világfa

E7

Tök

Öregisten, Old God

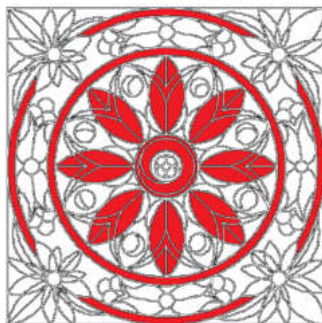
A Szentlélek
teremtő ereje, mely
kiindul a szívből, Isten
szeretetéből. A teremtett
szívmagból megszületik,
testté lett, akkor is
tovább él, ha
elpusztítják.

The creative power
of the Holy Spirit, which
emanates from the
heart, from the love of
God. It is born from the
core of the created heart,
made flesh, living on
even when destroyed.

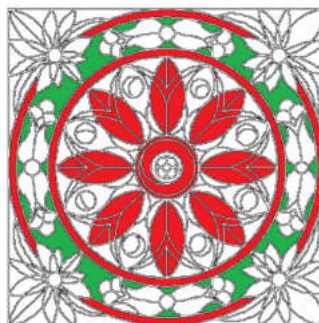

**Ősjelsor
ABC**

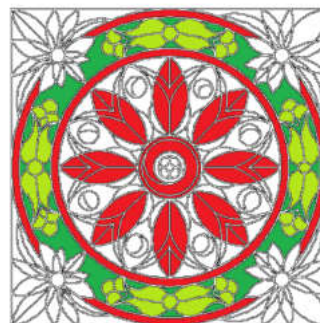
Világosság Light

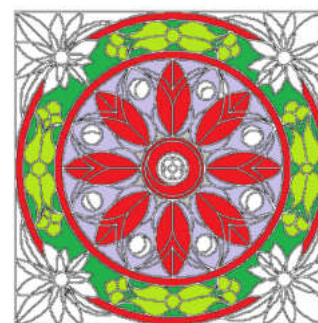
Teremtés Creation

Éden Paradise

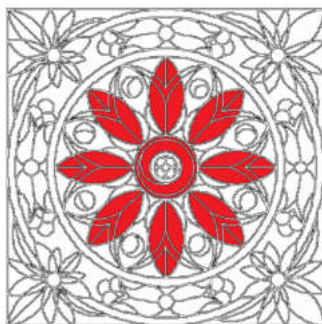

Kiűzetés Expulsion

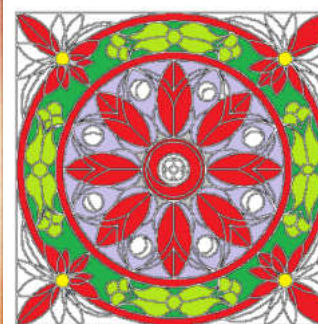
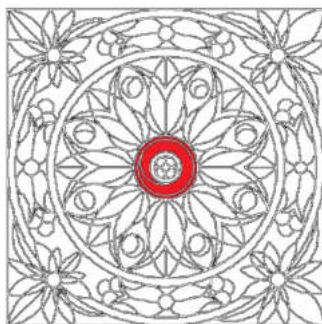

**Symbol
Primer
ABC**

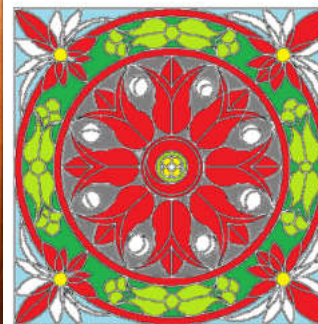
Öregisten
Old God

Kezdet, Élet, Ige
Beginning, Life,
Word

Advent
Angyali üdvözlés
The Annunciation

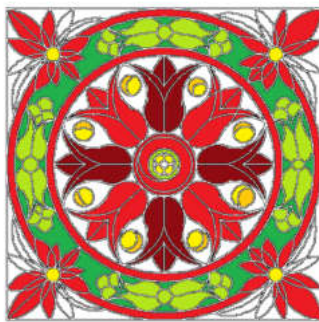
Karácsony Christmas
Születés Birth

Az ősjelsor ÁBC-t Berczky Zoltán készítette a templomi mennyezetkaszetták teológiai meghatározása érdekében.

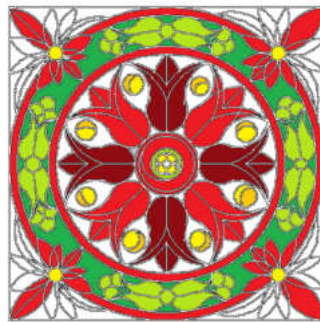
Ősképeskönyv
2014, 2019

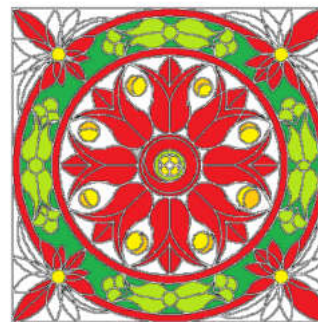
Pünkösd, Közösség
Pentecost Community

Húsvét, Feltámadás
Easter Resurrection

Nagypéntek, Áldozat
Good Friday Sacrifice

Kiáradás
Outpouring

The symbol primer was prepared by Zoltán Berczky to facilitate the theological interpretation of church ceiling panels.

Ősképeskönyv 2014, 2019

The set of ancient symbols used on the painted ceiling panels in the Reformed Church of Tök

Öregisten
Old God

Kezdet, Élet, Ige
Beginning, Life, Word

What we look for in a ceiling panel is whether it contains ancient symbols.

Világosság Light

Teremtés Creation

Éden Paradise

Kiűzetés Expulsion

Pünkösöd, Közösség
Pentecost, Community

Húsvét, Feltámadás
Easter Resurrection

Nagypéntek, Áldozat
Good Friday Sacrifice

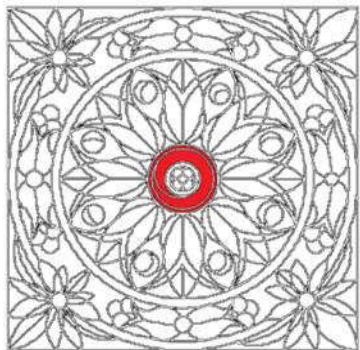
Kiáradás
Outpouring

Töki
ősjelképsor

Advent
Angyali üdvözlés
The Annunciation

Karácsony Christmas
Születés Birth

Egy-egy mennyezetkaszettánál azt keressük, hogy tartalmaz-e ősjeleket.

Kegyelem néktek, és békesség !

1. Ősjel, őskép: **Kezdet, logosz**, élet, ige, kegyelem. Világosság és sötétség, élet és halál, lent és fent, ég és föld, itt és ott, menny és föld, szent és szemtelen, fekete és fehér, kezdet és vég

Őszutó: október-november, reformáció emléknapja, halottak napja, Krisztus király KeGY ~KeDV Isten jó kedvéből, kegyelemből teremtette az életet.

Kezdetben teremté Isten az eget és a földet.

Teremtés 1:1

Kezdetben vala az Ige ... János 1:1

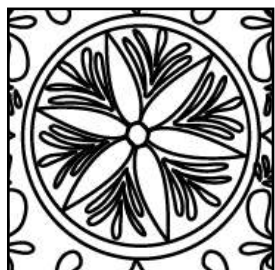
Grace and peace to you

Symbol #1: **Beginning, logos**, life, word, grace. Light and dark, life and death, below and above, heaven and earth, here and there, heaven and earth, holy and naughty, black and white, beginning and end. Late autumn : October-November, Reformation Day, Day of the Dead, Christ the King

In the beginning, God created the heaven and the earth. Gen 1,1

In the beginning was the Word... John 1,1

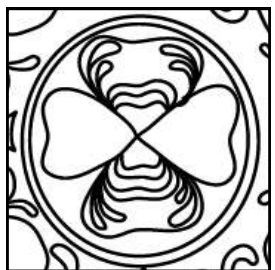

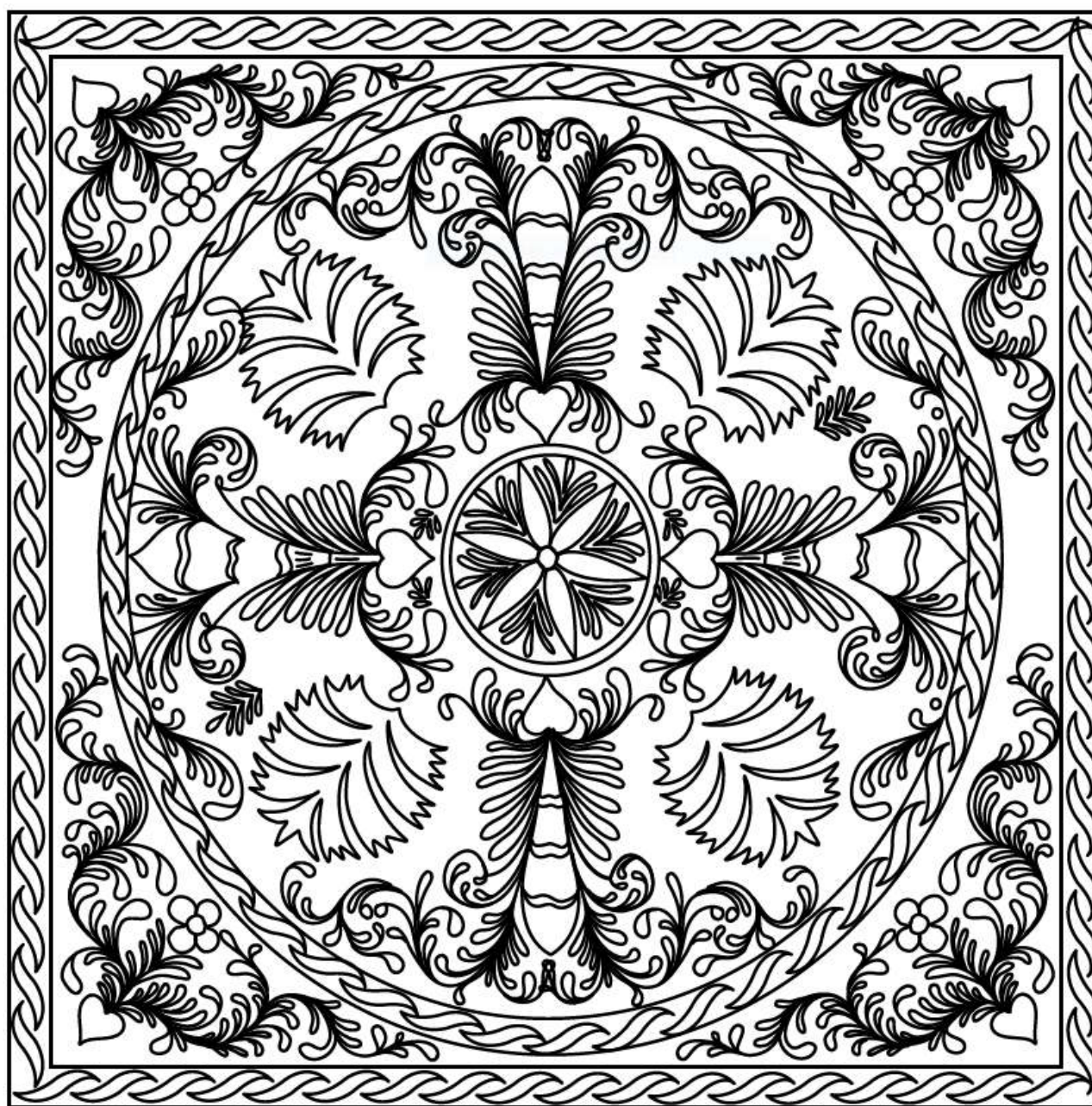
A hatágú csillag a Föld jele.
A six-pointed star is the sign of the Earth.

A szíves tulipán a semmiből életet teremtő
isteni erőt idézi.
The heart-like tulip evokes the divine power
that

A visszahajló szirmok az
újrakezdés és a feltámadás „X” jelét őrzik.
The recurved petals hold the “X” sign of re-
surrection and resurrection.

2. ősjel, őskép: **Öregisten**
 Élő-, Atya-, Ős-, Nagy-, Úr-, Öreg-, Jó-
 hatalmas-, kegyelmes-, teremtő-, egy-,
 szerelmes-, kegyelmes-, édes-, boldog-, szent
Isten Őszhó: őszi számadás, ítélet,
 mérlegelés.

ISTEN: IS + TEN
 IS/ŐS/US: régi, nagy, öreg, ősi
 TEN(ger): hatalmas, végtelen

*Kezdetben vala az Ige, és az Ige vala az Istennél és **Isten vala az Ige.** John 1: 1*

***Isten** igaz bíró. Ps 7:12*

Ez a mi Istenünk a

***szabadításnak Istene,** és az Úr Isten az,
 aki megszabadít a haláltól. Ps 68:21*

Symbol #2: **Old God**

Living, Father, Ancient, Great, Lord, Old,
 Good, Mighty, Gracious, Creator, One,
 Loving, Sweet, Happy, Holy **God.**

Autumn: autumn reckoning, judgement,
 consideration

John 1:1, Psalm 7:12, 68:21

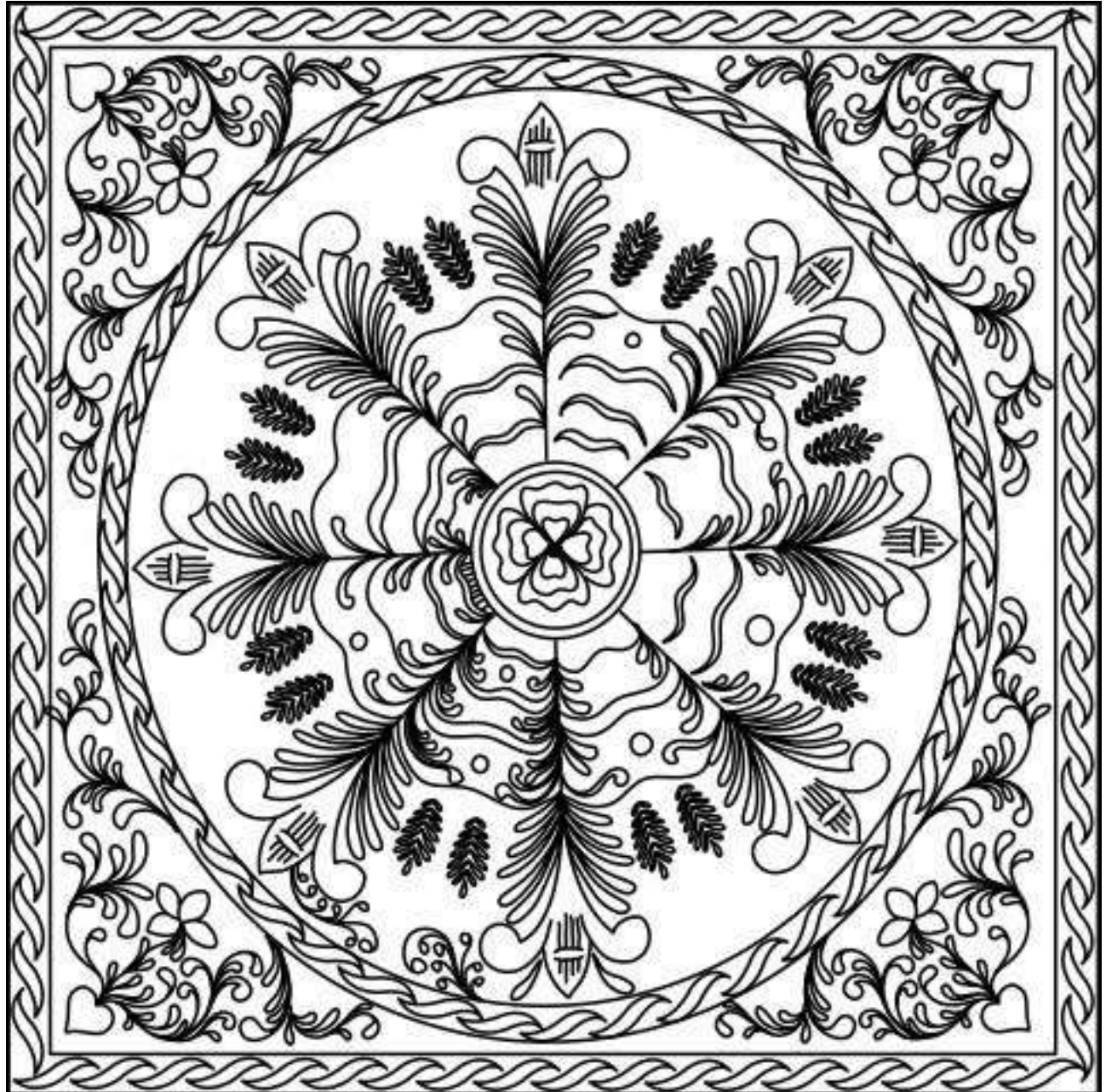
A nyolcágú jel, szírom az Istent jelöli.

The eight-pointed sign, petal, represents God

Középen a teremtés
fénymagja.
A két kibomló jel az új
teremtés, a feltámadás
jele.

In the centre is the
light core of creation.
The two unfolding
signs are the new
creation, a sign of
resurrection.

3. őszi, őskép: **Világosság**

Kegyelem néktek, és békesség, Istentől, a mi Atyánktól és az **Úr Jézus Krisztustól**, a világ világosságától.

Nyárutó: a betegséget kiperzselő, megtisztító, gyógyító napsugár ideje. Gyógyulás, tanítói képek.

Őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága; És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt. Jn 1:1-5.

Symbol #3: **Light**

Grace to you and peace from God our Father and the **Lord Jesus Christ**, from the light of the world.

Late summer: the period of the year when the Sun's rays burn away all disease, and heal people. Teacher's images of healing.

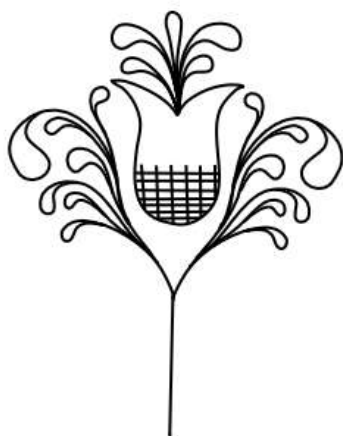
In him was life, and that life was the light of all mankind. The light shines in the darkness, and the darkness has not overcome it. John 1:4-5

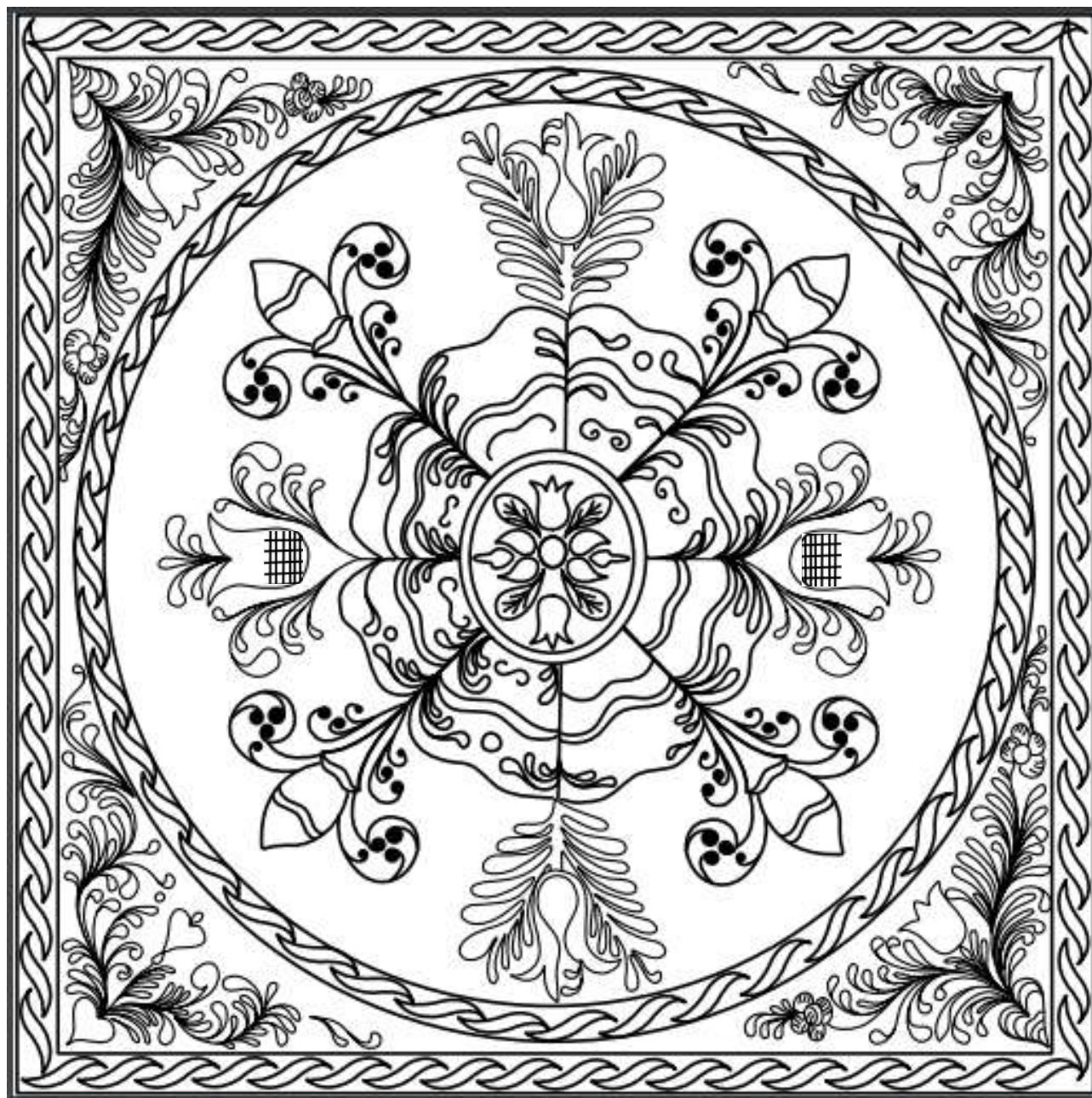
A szíves tulipán a
semmiből életet te-
remtő isteni erőt,
szeretetet idézi

The heart-like tulip
evokes the divine
power and love that
creates life from
nothing

A rács jel: szűztől
született

The grid sign: born
of a virgin

4. ősjel, ősképek: **Teremtés**

Isten a szeretetéből teremtette a világot.
Tavasztó: Húsvét és Pünkösd között

*Kezdetben **teremtette** Isten az eget és a földet. Gen 1:1*

*Áldottai vagytok ti az Úrnak,
aki **teremtette** a mennyet és a földet.
Psalms 115:15*

Symbol #4: **Creation**

God created the world out of his love.
Late spring. The time between Easter and Pentecost

*In the beginning, God **created** the heaven and the earth Gen 1:1*

*May you be blessed by the LORD,
the **Maker** of heaven and earth.
Psalms 115:15*

5. ősjel, ősképek: **Édenkert**

Kert, Isten földi gondoskodása Mária földi védelmező alakja, a fiait vérével tápláló pelikán madár képei.

Nyárhó.

Az **Éden** az eredeti, Istennel együtt való hely, idő és állapot. Az emberi tevékenység nem károsította a teremtetést.

*És ültete az Úr Isten egy kertet **Édenben**, napkelet felől, és abba helyezteté az embert, akit formált vala.*

Genezis 2:8

*Folyóvíz jó vala pedig ki **Édenből** a kert megöntözésére; és onnét elágazik és négy főágra szakad vala .*

Genezis: 2:10

Symbol #5: **Garden of Eden**, Garden, God's care in Earth, Mary's earthly protective figure, images of the pelican feeding her sons with her blood.

Summer

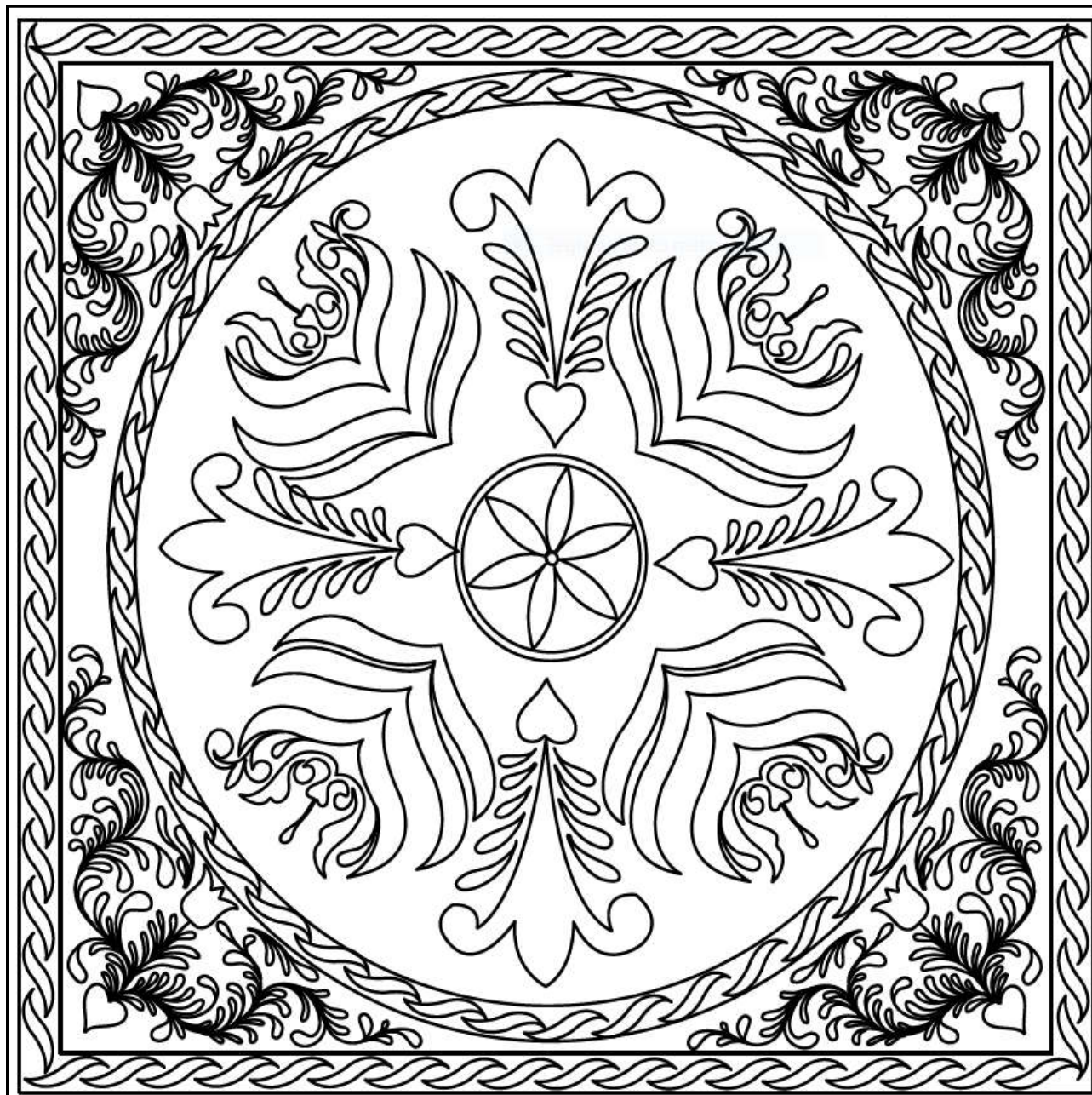
Eden is the original place, time and state of being with God. No human activity has harmed creation.

A teremtésből származó élet és föld minden részének, családjának, egyházának, társadalmának védelmezése.

Protecting all that is part of life and earth created, including families, the church, the society.

6. őszjel, őskép:

Kiűzetés a Paradicsomból

A bűn a létezőt nem létezővé teszi.

Őszelő: Betakarítás, mag, tudás.

A tudás, tudomány az életnek csak a látható, tapasztalható részét határozza meg, ezzel elveszti a teljességet.

Kiküldé őt az Úr Isten az Éden kertjéből, hogy művelje a földet, a melyből vétetett vala. És kiűzé az embert, és oda helyezteté az Éden kertjének keleti oldala felől a Kerúbokat és a villogó pallos lángját, hogy őrizzék **az élet fájának** útját.

Genesis 3:23-24

Symbol #6:

Expulsion from Paradise

Sin makes the existent non-existent.

Early autumn: harvest, seed, knowledge.

Knowledge and science define only the visible, experiential part of life, thereby lacking its wholeness.

So the LORD God banished him from the Garden of Eden to work the ground from which he had been taken. After he drove the man out, he placed on the east side of the Garden of Eden cherubim and a flaming sword flashing back and forth to guard the way to **the tree of life**.

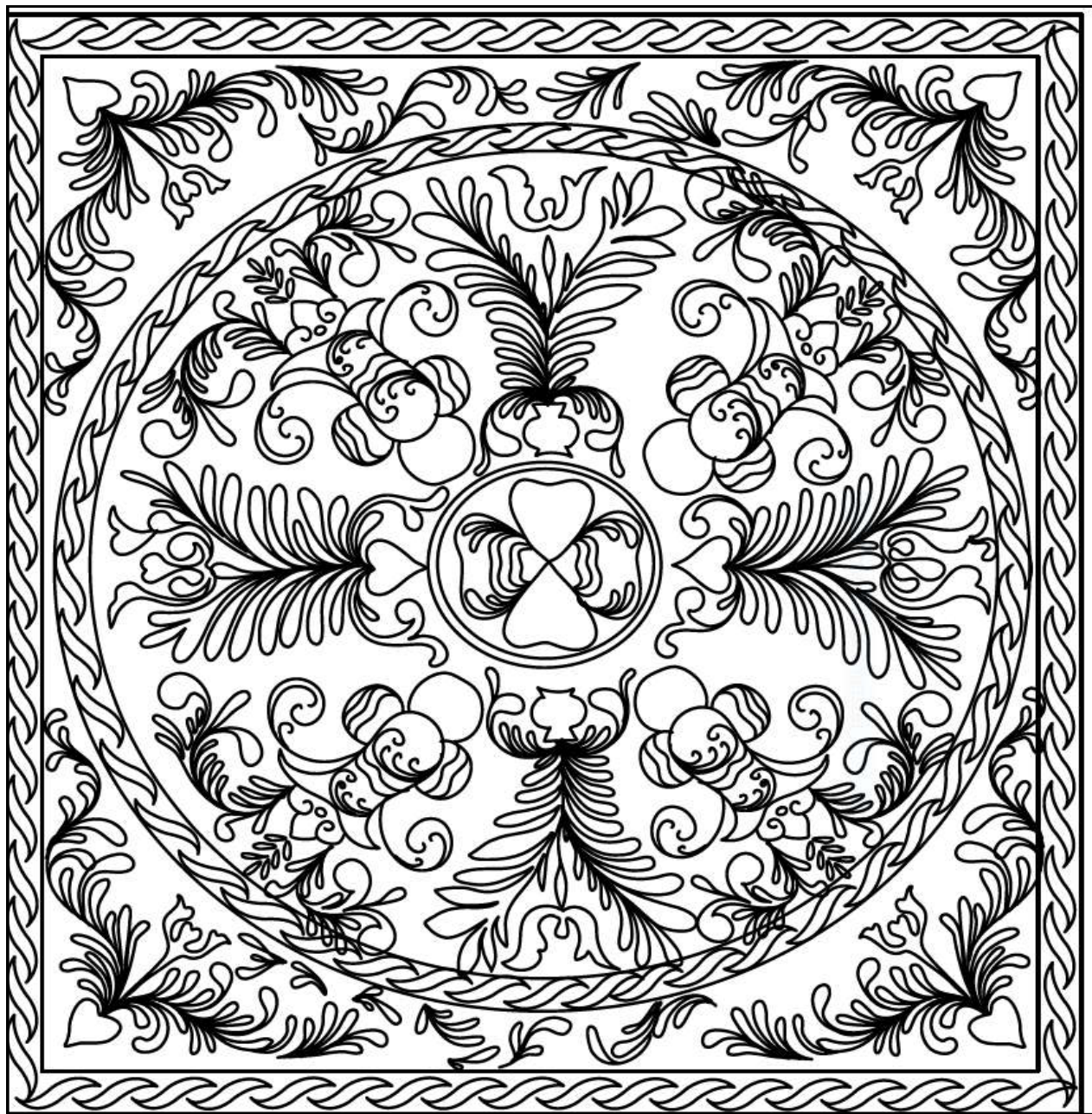
Genesis 3:23-24

A mag körül a 3–5 gomb az ember jele.
Az ember nem a teremtés isteni erejében,
hanem önmaga tudásában bízva alakítja át az
isteni teremtetett életet emberivé.

The 3 to 5 buttons around the seed symbolises
man. Trusting in his own knowledge rather than
in the divine power of creation, man transforms
the divinely created life into a human one.

7. ősjel, ősképek:

Angyali üdvözlés

A Teremtő Isten a tapasztalható világra kívülről, minden irányból elküldi újra teremtő erejét.

Télelő: Advent.

*Mária, az ő anyja, eljegyeztetvén Józsefnek, mielőtt egybekeltek volna, viselősnak találtaték a Szent Lélektől... Íme a szűz fogan méhében és szül fiat, és annak nevét Immanuelnek nevezik, a mi azt jelenti: **Velünk az Isten.** Máté 1:18-23*

Symbol #7:

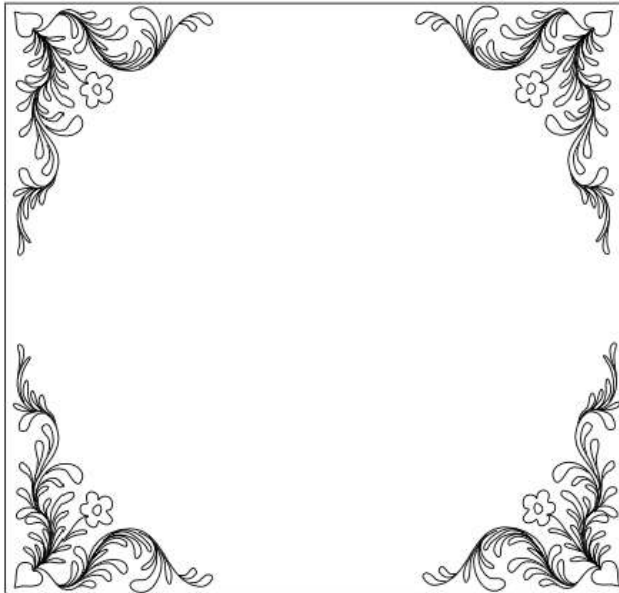
The Annunciation

God, the Creator sends his recreative power to the world as we experience it from the outside, from all directions.

Early winter: Advent

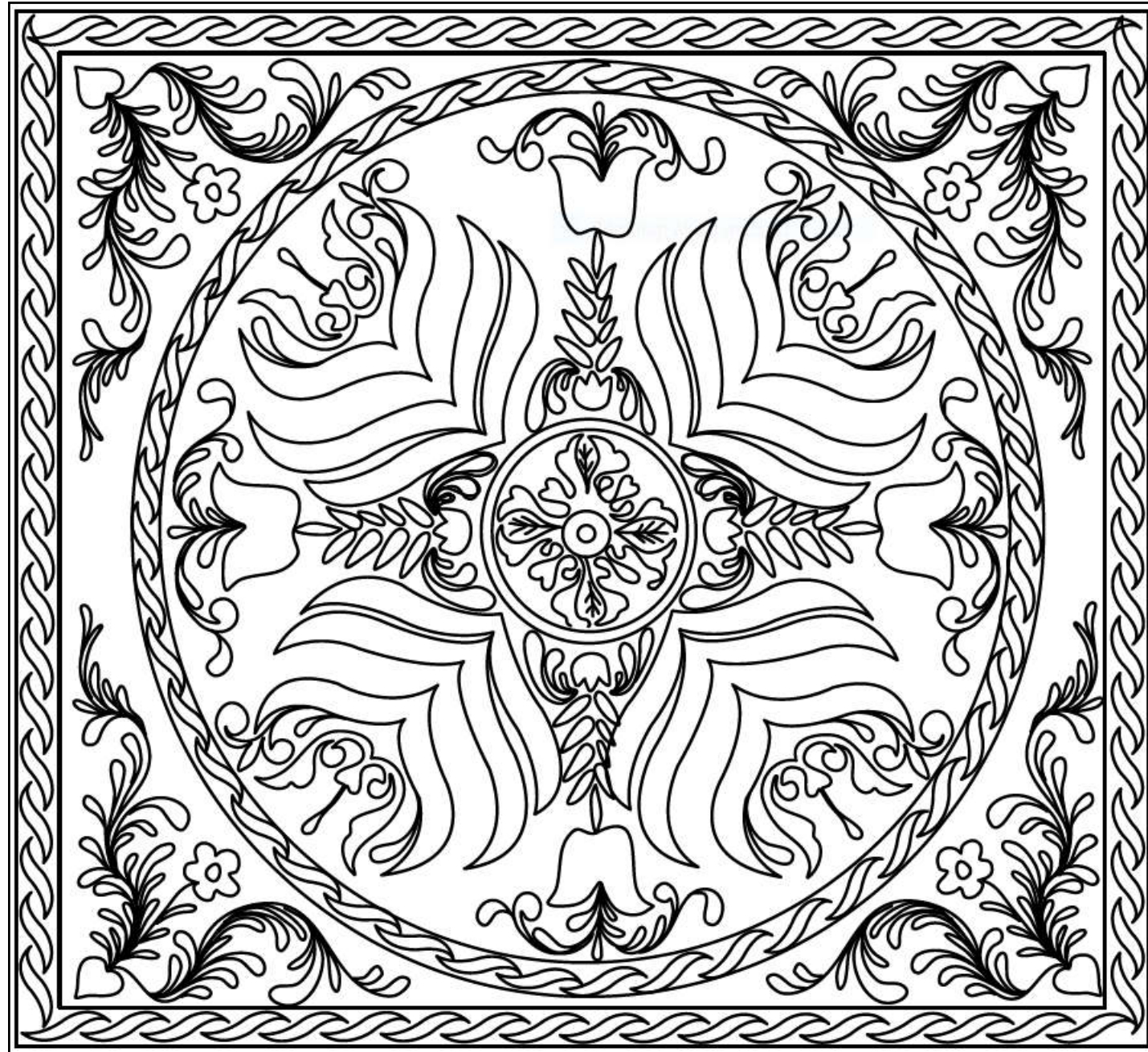
*His mother, Mary, was pledged to be married to Joseph, but before they came together, she was found to be pregnant through the Holy Spirit... The virgin will conceive and give birth to a son, and they will call him Immanuel, which means **God with us.***

A környezetünkre minden oldalról, kívülről
jövő, isteni teremtő erő.

It symbolises a divine, creative force coming
to our environment from all directions, from
the outside

8. ősjel, őskép:

Születés, Jézus születése

Az ige testté lett.

A születésben benne van a kezdet, az élet
születése és a teremtés: új teremtként.

Télhó

*És szülé az ő elsőszülött fiát; és
bepólyálá őt, és helyezteté őt a jászolba,
mivelhogy nem vala nékik helyök a
vendégfogadó háznál. Lukács 2:7*

Symbol #8:

Nativity, the birth of Jesus

The word became flesh.

Birth includes the beginning, the birth of life
and creation: as a new creation.

Winter

*And she gave birth to her firstborn, a son.
She wrapped him in cloths and placed him in
a manger, because there was no guest room
available for them. Luke 2:7*

A tulipán szirmai magot ölelnek. A zárt mag, a rács-szűz jel a szűztől születésre utal. A mag felső részének széthajló vonala a feltámadás jele.
Szűztől született feltámadott!

The petals of the tulip embrace the seed. The closed seed, the grid, is a virgo sign, and it indicates birth from a virgin. The diverging lines of the upper part of the seed form the sign of resurrection. The one who was born of a virgin is

9. ősjel, ősképek: **Kiáradás**

Jézus élete, tanítását, gyógyítását tanítói képekben ismerjük. 7=12 virágmag.

Télutó

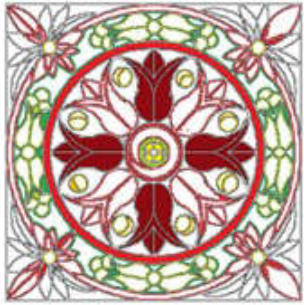
Symbol #9: **Outpouring**

We know the life, teaching, and healing of Jesus in teacher's images . 7=12 flower seeds.

Late winter

10. őskép, őskép:
Áldozat, halál, türelem

Tavaszelő

Böjt - Nagypéntek

Akkor azért nekik adá őt, hogy megfeszíttessék. Átvevék azért Jézust és elvivék. És emelvén az ő keresztfáját, méne az úgynevezett Koponya helyére, amelyet héberül Golgothának hívnak: Ahol megfeszíték őt, és ő vele más kettőt, egyfelől, és másfelől, közepén pedig Jézust. János 19:16-18

Symbol #10:

Sacrifice, death, patience

Early spring: Lent - Good Friday

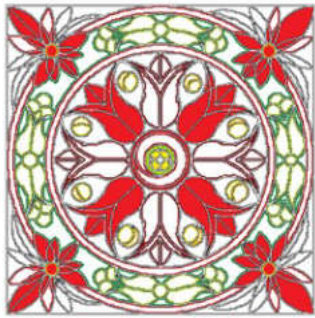
Finally Pilate handed him over to them to be crucified. So the soldiers took charge of Jesus. Carrying his own cross, he went out to the place of the Skull (which in Aramaic is called Golgotha). There they crucified him, and with him two others—one on each side and Jesus in the middle. John 19:16-18

Krisztus kereszt-
jének lenyomata
a világra

The imprint of
Christ's cross on
the world

11. ősjel, ősképek: **Feltámadás**
Tavaszhó:
„X” jel. Húsvét, Újjászületés.

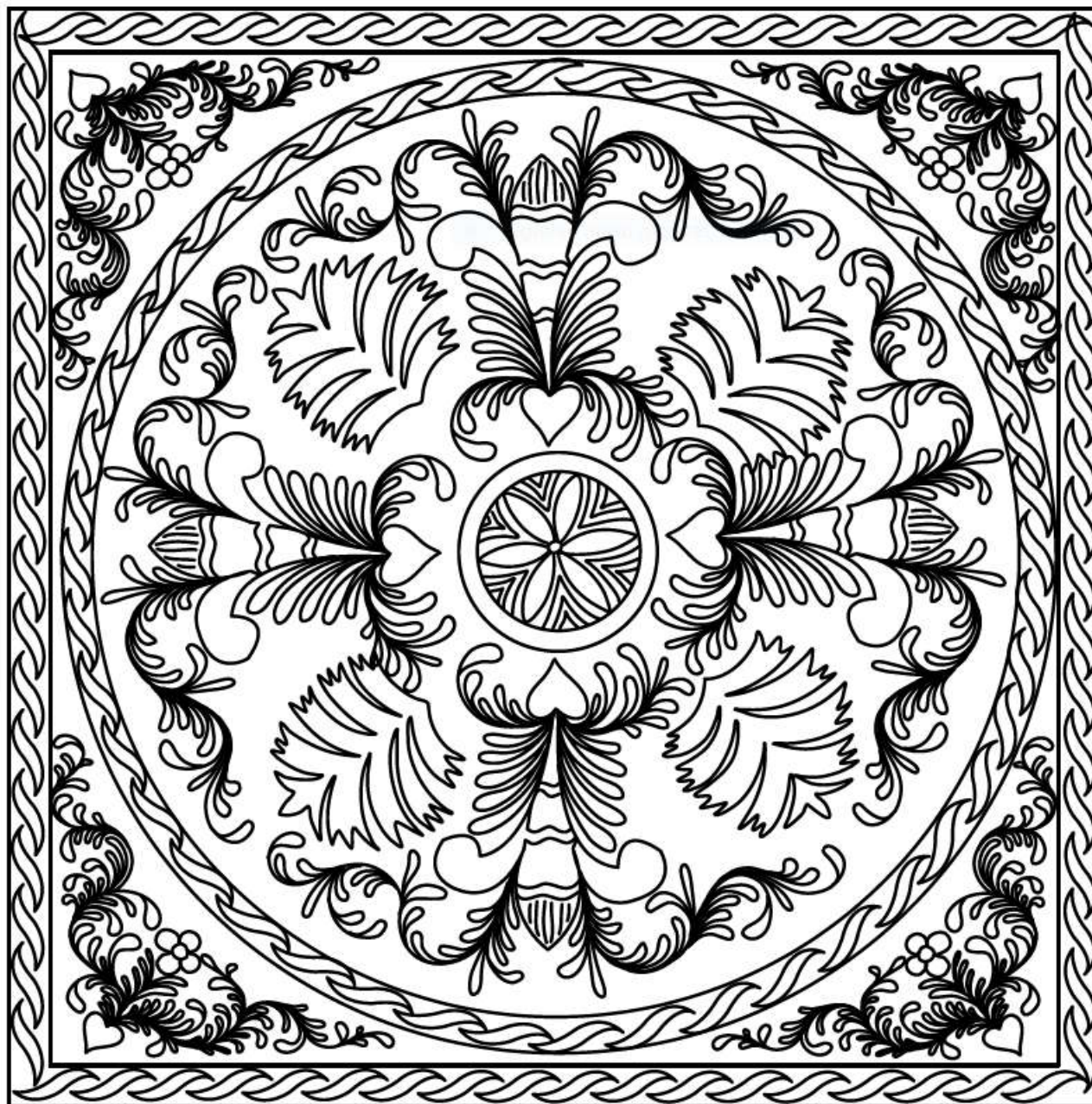
**Krisztus feltámadott,
kit halál elragadott!**

Az isteni erő meghaladja a mi világunkat,
ahogy Krisztus feltámadása meghaladja embe-
ri tapasztalati tudományunkat. Jézust, a Nap
fiát, a Világosságot elpusztították, de mégis él.

Symbol #11:
Resurrection
Spring: “X” mark.
Easter, rebirth.

Divine power transcends our world, just as
Christ's resurrection transcends our human
experiential science. Jesus, the son of the Sun,
the Light, was destroyed, but He still lives.

Áldást,
védelmet,
kegyelmet
sugalló levelek

Leaves
suggesting
blessing,
protection,
grace

12. ősjel, őskép:

Pünkösdi

a Szentlélek kitöltetése

Nyárelő

Közösség, család, egyház, nemzet

*És mikor a **pünkösdi** napja eljött,
mindnyájan egyakarattal együtt valának.
És lőn nagy hirtelenséggel az égből mintegy
sebesen zúgó szélnek zendülése, és eltelé az
egész házat, a hol ülnek vala.
És megjelentek előttük kettős **tüzes** nyelvek
és üle mindenikre azok közül.*

Ap. Csel.: 2:1-3

Symbol #12: **Pentecost**, the outpouring of
the Holy Spirit. Early summer,
Community, family, church, nation

*When the day of **Pentecost** came, they were
all together in one place. Suddenly a sound
like the blowing of a violent wind came from
heaven and filled the whole house where they
were sitting. They saw what seemed to be
tongues of **fire** that separated and came to
rest on each of them.. Acts: 2:1-3*

És megjelentek
előttük kettős **tüzes**
nyelvek és üle
mindenikre azok
közül.

They saw what
seemed to be tongues
of **fire** that separated
and came to rest on
each of them.

Úrvacsora

Mikor pedig evének, vevé Jézus a kenyeret és hálákat adván, megtöré és adá a tanítványoknak, és monda:

Vegyétek, egyétek; ez az én testem.

És vevén a poharat és hálákat adván, adá azoknak, ezt mondván:

Igyatok ebből mindnyájan;

Mert ez az én vérem, az új szövetségnek vére,

amely sokakért kiontatik bűnöknek bocsánatára.

Mondom pedig néktek, hogy: Mostantól fogva nem iszom a szőlőtőkének ebből a terméséből mind ama napig, amikor újan iszom azt veletek az én Atyámnak országában.

Márk: 14: 22-25

The Lord's supper

While they were eating, Jesus took bread, and when he had given thanks, he broke it and gave it to his disciples, saying **Take it; this is my body.**

Then he took a cup, and when he had given thanks, he gave it to them, and they all drank from it.

And he said to them, **This is my blood of the covenant**, which is poured out for many. Truly I tell you, I will not drink again from the fruit of the vine until that day when I drink it new in the kingdom of God.

Mark 14:22-25

Krisztus teste:
búzamag

The body of
Christ: a grain
of wheat

Krisztus vére :
szőlőfürt

The blood of
Christ : bunch

A templomi égbépek vizsgálati módszerei

I. Történeti, művészettörténeti, néprajzi megközelítés: leírja, hogy mit jegyzett fel eddig a tudomány a kazetták fellelhetőségéről, készítéséről, készítői és használói által elmondott elnevezéseiről. **Kérdése: mit mondtak, mit írtak a kazettákról az emberek.** Leíró tudomány.

II. Asztrológiai megközelítés: a kazettákban az állatövi jegyeket írja le, ahogy a kazetták megmutatják az évkör egyes szakaszainak jellemző tulajdonságait. **Kérdése: mi van megírva a csillagokban.** Leíró tudomány.

III. Teológiai megközelítés: (mennyezetkép kutatás, caelumológia) a mennyezetkazetták és rendszereinek teológiai alapjeleit, ősjeleit, ősképeit keresi a bibliai igék, tanítói képek alapján. **Kérdése: mi van megírva Isten igéjében** A láthatóval és láthatatlannal foglalkozó tudomány.

Égbépek fajtái tartalmuk szerint

I. Életfás, világfás istentiszteleti évképek
A mennyezetkazetták az egyházi, istentiszteleti évkör egy-egy jellemző szakaszát jelölik.

Színezővel feldolgozott istentiszteleti évkép kazettás mennyezetek: **Tök, Abony** (Pest) vármegye.

II. Teljes mennyezet, üdvtörténetet mutató égbépek
A mennyezeten lévő ősjeleket tartalmazó ősképek segítségével az üdvtörténet lejátszható dramatikus játék segítségével.
Teljes égbép mennyezetek: **Taq-Kasra** Irak. VII.sz. , **Naarden** Hollandia, **Buda Várpalota**. XIV.sz., Pest vármegye. **Csengersima** Szabolcs-Szatmár vármegye 1761.

III. Népi változatú évképek, égbépek, mennyezetek
Ősjeleket, ősképeket tartalmazó életfás, világfás évképek, a teljes mennyezetű égbépek népi változatai.

Bereczky Zoltán: Ősképeskönyv 2014,2019
<https://famennyezet.neprajz.hu>, <https://kazettasmennyezet.hu>

Testing methods for church skyscapes

I. Historical, art historical, ethnographic approach: Describes what science has so far recorded about the availability of ceiling panels, their production, and the names given by their makers and users. **It focuses on what people said and wrote about the panels.** Descriptive science.

II. Astrological approach: It describes the signs of the zodiac, as the panels show the key features of each phase of the year. **It focuses on what is written in the stars.** Descriptive science.

III. Theological approach: (ceiling panel research, caelumology) It searches for the theological basic signs, ancient symbols, and pictures used on the ceiling panels and their systems based on biblical verses and teacher's images. **It focuses on what is written in the word of God.** It is a science that deals with the visible and the invisible.

Types of skyscapes according to their content

I. Life tree, world tree liturgical images
The ceiling panels mark a characteristic phase of the church's annual liturgical cycle. Colouring book of painted ceiling panels showing skyscapes with a liturgical message: **Tök, Abony** (Pest County).

II. Full ceiling, skyscapes showing salvation history
The salvation history can be played out based on a drama game using the ancient symbols shown on the painted ceiling panels.
Full ceiling skyscapes: **Taq-Kasra** Iraq. 7th century. **Naarden** Nederland, **Castle in Buda**. Pest County, 14th century. **Csengersima** Szabolcs-Szatmár-Bereg county, 1761.

III. Folk versions of skyscapes and ceiling panels
Folk versions of full ceiling skyscapes containing tree of life, world tree, and ancient symbols and images.

Zoltán, Bereczky: Ősképeskönyv 2014, 2019
<https://famennyezet.neprajz.hu>, <https://kazettasmennyezet.hu>